Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MACIEJ SZPUNAR IŠVADA,
pateikta 2018 m. rugpjūčio 7 d.[1]

Byla C-327/18 PPU

Minister for Justice and Equality
prieš
R O

(*High Court* (Aukštasis teismas, Airija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – ESS 50 straipsnis – Išstojimas iš Europos Sąjungos – Teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – Europos arešto orderis“

Įvadas

1. Žinome, kad beveik nieko nežinome apie būsimus teisinius santykius tarp ES ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės (toliau – Jungtinė Karalystė arba JK).

2. Bet ar tai yra svarbu kalbant apie iš Jungtinės Karalystės į Airiją atsiųsto Europos arešto orderio (toliau – EAO), kuris buvo išduotas iki numatytos „Brexito“ dienos, vykdymą? Ne, tai nėra svarbu. EAO turėtų būti ir toliau vykdomas. Taip, kaip ir anksčiau.

3. Toks, trumpai tariant, yra mano siūlomas sprendimas šioje byloje, kuri pradėta *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) pateikus prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

4. Kaip nurodyta Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR[2] 6 konstatuojamojoje dalyje, šiame pagrindų sprendime numatytas EAO „baudžiamosios teisės srityje yra pirmoji konkreti priemonė, įgyvendinanti abipusio pripažinimo principą, kurį Europos Vadovų Taryba[3] pavadino teisminio bendradarbiavimo „kertiniu akmeniu“.

1 Originalo kalba: anglų.

2 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimas 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeistas 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009, p. 24) (toliau – Pagrindų sprendimas).

3 Žr. 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperės Europos Vadovų Tarybos išvadas, nurodytas Pagrindų sprendimo 1 konstatuojamojoje dalyje.

5. Pagrindų sprendimo 10 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad „[EAO] mechanizmas remiasi aukštu valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu. Jo įgyvendinimą galima sustabdyti tik tuo atveju, jei viena iš valstybių narių sunkiai ir nuolat pažeidinėja [ESS] 6 straipsnio 1 dalyje išdėstytus principus, Tarybos nustatytus [kai šie pažeidimai nustatyti Tarybos] pagal [ESS] 7 straipsnio 1 dalį, ir dėl to atsiranda jos 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos pasekmės“.

6. Pagrindų sprendimo 1 straipsnis „[EAO] apibrėžimas ir įpareigojimas jį vykdyti“ suformuluotas taip:

„1. [EAO] yra teisminis sprendimas, kurį išduoda valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę [vykdyti baudžiamąjį persekiojimą arba laisvės atėmimo bausmę], arba sprendimą dėl įkalinimo.

2. Valstybės narės vykdo [EAO], remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.

3. Šis pagrindų sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisinius principus, įtvirtintus [ESS] 6 straipsnyje.“

7. Pagrindų sprendimo 3 skyriuje, kurį sudaro 26–30 straipsniai, reglamentuojamos „Perdavimo pasekmės“.

8. Pagrindų sprendimo 26 straipsnio „Laisvės atėmimo bausmės laiko, atlikto vykdančiojoje valstybėje narėje, išskaičiavimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Išduodančioji valstybė narė išskaičiuoja visus dėl [EAO] vykdymo buvusius laisvės atėmimo laikotarpius iš viso buvimo nelaisvėje išduodančioje valstybėje narėje laiko dėl laisvės atėmimo bausmės paskyrimo arba sprendimo dėl įkalinimo vykdymo.“

9. Pagrindų sprendimo 27 straipsnio „Galimas patraukimas baudžiamojon atsakomybėn už kitas nusikalstamas veikas“ 2 dalyje numatyta vadinamoji „specialioji taisyklė“. Ši dalis suformuluota taip:

„<…> perduotam asmeniui negali būti iškelta baudžiamoji atsakomybė, jis negali būti nuteistas ir jam negali būti atimta laisvė už kitą nusikalstamą veiką, t. y. ne tą nusikalstamą veiką, dėl kurios jis yra perduotas, padarytą prieš jo perdavimą.“

10. Pagrindų sprendimo 28 straipsnyje reglamentuojamas „Perdavimas arba vėlesnė ekstradicija“ (trečiajai valstybei).

Airijos teisė

11. *European Arrest Warrant Act, 2003* (2003 m. Europos arešto orderio įstatymas) su pakeitimais Pagrindų sprendimo nuostatos buvo perkeltos į Airijos teisę.

Jungtinės Karalystės teisė

12. *Extradition Act 2003* (2003 m. Ekstradicijos įstatymas) Pagrindų sprendimo nuostatos buvo perkeltos į Jungtinės Karalystės teisę.

Faktinės aplinkybės ir procesas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme

13. JK teisminės institucijos pareikalavo išduoti R O remdamosi dviem EAO, išduotais 2016 m. sausio 27 d. ir gegužės 4 d. ir *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) pripažintais vykdytinais atitinkamai 2016 m. vasario 1 d. ir gegužės 10 d., siekiant patraukti jį baudžiamojon atsakomybėn dėl nusikalstamų veikų – tyčinio nužudymo, padegimo ir iššaginimo, ir už kiekvieną iš jų gali būti skirta griežčiausia galima bausmė – laisvės atėmimas iki gyvos galvos.

14. R O buvo sulaikytas Airijoje remiantis pirmuoju EAO 2016 m. vasario 3 d., ir nuo tos dienos vis dar laikomas ten suimtas. 2016 m. gegužės 4 d. jis buvo sulaikytas remiantis antruoju arešto orderiu ir laikomas suimtas.

15. R O pareiškė prieštaravimų dėl savo perdavimo JK, remdamasis klausimais, kylančiais dėl JK išstojimo iš ES ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos, pasirašytos Romoje 1950 m. lapkričio 4 d. (toliau – EŽTK), 3 straipsnio, susijusio su galimu nežmonišku ir žeminančiu elgesiu, kurį, kaip tvirtina, jis patirtų, jeigu būtų perduotas ir kalinamas Maghaberry kalėjime Šiaurės Airijoje. Jis teigia, kad nėra aišku, kaip bus užtikrintos Pagrindų sprendime nustatytos jo teisės JK išstojus iš ES.

16. Dėl R O sveikatos būklės jo byla galėjo būti nagrinėjama tik 2017 m. liepos 27 d.

17. 2017 m. lapkričio 2 d. sprendime *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) nagrinėjo R O teiginius, kad, perduotas Šiaurės Airijai, jis patirtų nežmonišką ir žeminantį elgesį, ir specialiai atidėjo sprendimo dėl „Brexito“ klausimo priėmimą vėlesniam laikui. *High Court* (Aukštasis teismas) pažymėjo, kad panašūs kriterijai turėtų būti taikomi pagal EŽTK 3 straipsnį [4] ir pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 4 straipsnį [5]. *High Court* (Aukštasis teismas) nusprendė, kad buvo tikslių ir atnaujintų duomenų dėl kalinimo sąlygų Maghaberry kalėjime, keliančių susirūpinimą dėl realios grėsmės, kad dėl savo pažeidžiamumo R O patirs nežmonišką ir žeminantį elgesį. Atsižvelgdamas į minėtas nuostatas, kaip jas išaiškino Airijos *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) ir Teisingumo Teismas, ir išanalizavęs bylos įrodymus *High Court* (Aukštasis teismas) paprašė JK pateikti papildomos informacijos dėl sąlygų, kuriomis būtų kalinamas R O, jeigu būtų perduotas JK.

18. 2018 m. balandžio 16 d. išduodančioji teisminė institucija – Belfasto (Šiaurės Airija) *Laganside Court* (*Laganside* teismas) pateikė informacijos apie tai, kokių priemonių imsis *Northern Irish Prison Service* (Šiaurės Airijos kalėjimų administracija), siekdama, kad R O nekiltų pavojus patirti nežmonišką arba žeminantį elgesį Šiaurės Airijoje.

19. *High Court* (Aukštasis teismas) atmetė visus R O prieštaravimo ji perduoti motyvus, išskyrus atidėtą klausimą dėl „Brexito“ pasekmių, susijusių su EŽTK 3 straipsniu.

20. *High Court* (Aukštasis teismas) primena, kad 2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Karalystė, vadovaudamasi ESS 50 straipsnio 2 dalimi, pranešė Europos Vadovų Tarybai apie savo ketinimą išstoti iš ES. Atsižvelgiant į kitus susitarimus, šio pranešimo pasekmė, remiantis ESS 50 straipsnio nuostatomis, yra JK išstojimas iš ES 2019 m. kovo 29 d.

4 Nustatyti Airijos *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) sprendime *Minister for Justice prieš Rettinger* [2010] IESC 45.

5 Žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimą *Aranyosi ir Căldăraru* (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

21. *High Court* (Aukštasis teismas) manymu, labai tikėtina, kad R O, jeigu bus perduotas, liks JK kalinimo įstaigoje po 2019 m. kovo 29 d., t. y. po JK išstojimo iš ES dienos. Gali būti sudaryti pereinamojo laikotarpio susitarimai, siekiant reglamentuoti santykius iškart po išstojimo, ir galiausiai gali būti sudaryti susitarimai tarp ES ir JK dėl būsimų šių šalių santykių tokiose srityse, kaip tos, kurioms taikomas Pagrindų sprendimas.

22. Vis dėlto šiuo metu neaišku, ar tokių susitarimų bus sudaryta, o jeigu jie bus sudaryti – kokio pobūdžio atitinkamos priemonės bus nustatytos. Visų pirma nėra aišku, ar JK jurisdikcijoje esantis ES pilietis, JK išstojus iš ES, ir toliau turės teisę reikalauti, kad kilus ginčui atitinkamus ES teisės klausimus galutinai išspręstų Teisingumo Teismas.

23. Prašyme priimti prejudicinį sprendimą *High Court* (Aukštasis teismas) taip pat nurodo, kad šioje byloje susiklosčiusiomis aplinkybėmis jis iš esmės pateikia tuos pačius klausimus, kuriuos 2018 m. kovo mėn. Airijos *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) pateikė byloje *KN prieš Minister for Justice and Equality*[6], šiuo metu nagrinėjamoje Teisingumo Teisme[7], bet į juos reikia atsakyti skubiau, atsižvelgiant į tai, kad R O yra sulaikytas.

Teisingumo Teismui pateikti klausimai

24. Šiomis aplinkybėmis 2018 m. gegužės 17 d. nutartimi, Teisingumo Teisme gauta 2018 m. gegužės 18 d., *High Court* (Aukštasis teismas) pateikė šiuos prejudicinius klausimus:

„Ar atsižvelgiant į:

a) Jungtinės Karalystės pagal ESS 50 straipsnį pateiktą pranešimą;

b) aplinkybę, kad neaišku, kokie Europos Sąjungos ir Jungtinės Karalystės susitarimai bus sudaryti jų santykiams reguliuoti po Jungtinės Karalystės išstojimo; ir

c) dėl to kylančius neaiškumus, susijusius su tuo, kiek [R O] faktiškai galėtų naudotis sutartyse, Chartijoje ir atitinkamuose teisės aktuose nustatytomis teisėmis, jeigu būtų perduotas Jungtinei Karalystei ir toliau ten kalinamas po Jungtinės Karalystės išstojimo;

1. Ar valstybė narė, į kurią kreipiamasi su prašymu, pagal Europos Sąjungos teisę privalo atsisakyti Jungtinei Karalystei perduoti asmenį, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, nors kitais atvejais toks asmuo turėtų būti perduotas pagal valstybės narės nacionalinę teisę;

   i) visais atvejais?

   ii) tam tikrais atvejais, atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes?

   iii) nė vienu atveju?

6 Byla C-191/18.

7 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą buvo pateiktas 2018 m. kovo 12 d. nutartimi. K. N., kuris pripažintas kaltu dėl mokestinio sukčiavimo nusikalstamų veikų JK ir ten nuteistas laisvės atėmimo bausmėmis, pasislėpė Airijoje, kai laukė nuosprendžio, paleistas už užstatą. Vėliau JK teismas dėl jo išdavė EAO. Kaip ir šioje byloje, *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) iš esmės norėtų sužinoti, ar „Brexito“ pasekmės yra tokios, dėl kurių jis būtų priverstas pakeisti bylos teisinį nagrinėjimą. Teisingumo Teismo pirmininkas atmetė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymą Teisingumo Teismui taikyti pagreitintą procedūrą vadovaujantis jo Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalimi. Nutartyje buvo nurodyta, kad dėl to, jog JK artimiausiu laiku gali nebebūti taikoma ES teisė ir atitinkamu atveju Pagrindų sprendimo nuostatos, savaime nesukuriamas skubos atvejis pagrindinės bylos šalims. Žr. 2018 m. gegužės 30 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartį byloje *KN* (C-191/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:383, 21 punktas).

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta taip, kaip nurodyta ii punkte, kokiais kriterijais arba aplinkybėmis turėtų remtis valstybės narės, į kurią kreipiamasi su prašymu, teismas, kad nustatytų, ar asmenį perduoti draudžiama?

3. Ar atsižvelgdamas į antrąjį klausimą valstybės narės, į kurią kreipiamasi su prašymu, teismas privalo atidėti galutinio sprendimo dėl Europos arešto orderio vykdymo priėmimą, kol paaiškės, kokia teisinė tvarka bus taikoma po perduoti asmenį prašančiosios valstybės narės išstojimo iš Sąjungos:

   i) visais atvejais?

   ii) tam tikrais atvejais, atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes?

   iii) nė vienu atveju?

4. Jeigu į trečiąjį klausimą būtų atsakyta taip, kaip nurodyta ii punkte, kokiais kriterijais arba aplinkybėmis turėtų remtis valstybės narės, į kurią kreipiamasi su prašymu, teismas, kad nustatytų, ar jis privalo atidėti galutinio sprendimo dėl Europos arešto orderio vykdymo priėmimą?“

Sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra

25. Ta pačia 2018 m. gegužės 17 d. nutartimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą būtų nagrinėjamas pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje nustatytą sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

26. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą keliami klausimai yra susiję su sritimi, kuriai taikoma SESV trečios dalies V antraštinė dalis, t. y. teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose (4 skyrius), kad R O šiuo metu yra sulaikytas remiantis tik Jungtinės Karalystės išduotais EAO ir kad Teisingumo Teismo sprendimą reikia priimti todėl, kad šioje byloje galėtų būti priimtas galutinis sprendimas.

27. Nurodyta skubos priežastis yra ta aplinkybė, kad taikant įprastą ar netgi pagreitintą prašymo priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjimo procedūrą gerokai pailgės R O, kuriam taikoma nekaltumo prezumpcija dėl EAO, išduotų siekiant patraukti asmenį baudžiamojon atsakomybėn, sulaikymo laikotarpis.

28. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pabrėžia, kad dar aštuoniose bylose asmenys laikomi suimti Airijoje tik pagal Jungtinės Karalystės išduotus EAO, ir jose „Brexito“ klausimas“ iškeltas kaip pagrindas, kuriuo remdamasis teismas neturėtų nuspręsti jų perduoti. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad yra ir kitų sulaikytų asmenų, atliekančių nacionalinių teismų paskirtas bausmes, kurių terminai netrukus pasibaigs, ir kad jiems vėliau galėtų būti taikomas kardomasis kalinimas iki perdavimo Jungtinei Karalystei, tačiau jų bylų nagrinėjimas turi būti sustabdytas, kol bus išspręstas „Brexito“ klausimas. Be to, yra kitų asmenų, kurie buvo sulaikyti pagal Jungtinės Karalystės išduotus EAO, tačiau jie yra paleisti už užstatą, kol bus išspręstas klausimas dėl jų perdavimo, ir jie taip pat iškėlė šį „Brexito“ klausimą. Galiausiai Airijoje yra gauta „daug“ Jungtinės Karalystės išduotų ir dar neįvykdytų EAO, todėl labai tikėtina, kad bus sulaikyti ir kiti „prašomi perduoti asmenys“.

29. 2018 m. birželio 11 d. Teisingumo Teismo pirmoji kolegija teisėjo pranešėjo pasiūlymu ir susipažinusi su generalinio advokato nuomone nusprendė patenkinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymą taikyti prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą. Pagrindinės bylos šalys pateikė rašytines pastabas, taip pat jas pateikė Jungtinė Karalystė ir Europos Komisija. Tos pačios šalys, taip pat Rumunija, dalyvavo 2018 m. liepos 12 d. surengtame teismo posėdyje.

Vertinimas

30. Teisingumo Teismui iš esmės užduodamas klausimas, ar tokiu atveju, kai valstybė narė; 1) vadovaudamasi ESS 50 straipsnio 2 dalimi pranešė Europos Vadovų Tarybai apie savo ketinimą išstoti iš ES; ir 2) vadovaudamasi atitinkamomis Pagrindų sprendimo nuostatomis išdavė EAO, kad kita valstybė narė perduotų prašomą perduoti asmenį, tos kitos valstybės narės atliekamas teisinis vertinimas vykdant EAO dėl pirmiau minėto pranešimo apie išstojimą pasikeičia, o jei taip, tai kiek.

31. Taigi Teisingumo Teismas turės nuspręsti, ar EAO sistema ir toliau bus taikoma tol, kol Jungtinė Karalystė veiks kaip išduodančioji valstybė narė, nors teisės, asmeniui suteikiamos pagal Pagrindų sprendimą, tikriausiai nebebus taip pat saugomos po 2019 m. kovo 29 d., ypač jei tos valstybės teismai nebegalės pateikti prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

Dėl priimtinumo

32. Pirmiausia reikėtų pažymėti, kad klausimų dėl šios bylos priimtinumo nekyla.

33. Teisingumo Teismo jurisdikcija priimti prejudicinius sprendimus pagal SESV 267 straipsnį yra susijusi su Sutarčių aiškinimu ir institucijų aktų galiojimu ir aiškinimu.

34. Patys klausimai susiję su ESS 50 straipsniu. Kartu įvertinus tai, kad pašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškiai atskleidė ir išdėstė kilusius teisinius klausimus[8], to pakanka pripažinti bylą priimtina. Tiksliau, aptariama byla nėra hipotetinė, kaip nurodyta atitinkamoje Teisingumo Teismo jurisprudencijoje[9], atsižvelgiant į tai, kad ESS 50 straipsnis jau sukelia teisinių pasekmių.

35. Be to, jei esama padėtis visiškai nepasikeis, kaip bus išsamiau paaiškinta toliau, vadovaujantis 50 straipsnio 3 dalimi ES teisės aktai Jungtinei Karalystei nebebus taikomi nuo 2019 m. kovo 29 d. Ši diena ateis jau pakankamai greitai ir bet kuriuo atveju tuo metu po perdavimo taikomos Pagrindų sprendimo nuostatos vis dar sukels pasekmių.

36. Taigi, nors toks prašymas priimti prejudicinį sprendimą, kaip šis nėra hipotetinio pobūdžio, tai nereiškia, kad negalima remtis prielaidomis, net jei teisiniu požiūriu pagal tokias prielaidas dabartinė padėtis nepasikeis.

37. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia gauti Teisingumo Teismo atsakymą, kuris, kaip jis mano, yra būtinas[10], kad būtų galima nustatyti, ar arešto orderis turi būti vykdomas. Atsakymas turėtų būti pateiktas.

Dėl esmės

38. Esmės įvertinimas bus dėstomas taip: pirmiausia priminsiu Pagrindų sprendime nustatytą įprastą perdavimo tarp dviejų valstybių narių procedūrą. Tuomet nagrinėsiu galimą ESS 50 straipsnio įtaką perdavimo procedūrai, kai išduodančioji institucija yra JK. Toliau kalbėsiu apie konkrečius R O iškeltus su perdavimo procedūra susijusius klausimus ir galiausiai nagrinėsiu klausimą dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos.

8 Tai visiškai atitinka Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnį.

9 Žr., pvz., 2006 m. rugsėjo 28 d. Sprendimą *Gasparini ir kt.* (C-467/04, EU:C:2006:610, 44 punktas).

10 Žr. SESV 267 straipsnio 2 dalį. Taip pat žr. mano išvadą byloje *AY* (C-268/17, EU:C:2018:317, 25 ir 26 punktai).

Įprasta perdavimo tarp dviejų valstybių narių procedūra

39. Kaip Teisingumo Teismas nuosekliai konstatuoja, Pagrindų sprendimu siekiama daugiašalę ekstradicijos sistemą tarp valstybių narių pakeisti abipusio pripažinimo principu pagrįsta nuteistų ar įtariamų asmenų perdavimo tarp teisminių institucijų vykdant baudžiamuosius nuosprendžius ar traukiant baudžiamojon atsakomybėn sistema [11]. Vėliau Teisingumo Teismas konkrečiau nurodė, kad ta daugiašalė ekstradicijos sistema veikė „remiantis 1957 m. gruodžio 13 d. Europos ekstradicijos konvencija[[12]]“ [13].

40. Teisingumo Teismui jau puikiai žinomos pagrindinės Pagrindų sprendimo ypatybės, susijusios su EAO nevykdymo pagrindais [14]. Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta taisyklė, kad valstybės narės turi vykdyti kiekvieną EAO, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis. Taigi vykdančiosios teisminės institucijos gali atsisakyti vykdyti tokį orderį tik Pagrindų sprendime išsamiai išvardytais privalomo nevykdymo atvejais [15], ir EAO vykdymas gali būti susietas tik su viena iš Pagrindų sprendime nustatytų ribojamųjų sąlygų [16]. Todėl EAO vykdymas yra principas, o atsisakymas perduoti – jo išimtis, kurią reikia aiškinti siaurai [17].

41. Pagrindų sprendimo 3 straipsnyje nustatomi privalomojo EAO nevykdymo pagrindai, o Pagrindų sprendimo 4 ir 4a straipsniuose pateikiamas neprivalomųjų EAO nevykdymo pagrindų sąrašas [18]. Be to, EAO vykdymas gali būti susietas tik [19] su viena iš Pagrindų sprendimo 5 straipsnyje nurodytų sąlygų [20].

42. Pagrindų sprendimas yra grindžiamas tarpusavio pripažinimo principu, kurio samprata iš pradžių buvo plėtojama vidaus rinkos laisvių kontekste [21] ir kuris pats yra teisminio bendradarbiavimo „kertinis akmuo“, grindžiamas valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu [22] įgyvendinant Sąjungai pavestą tikslą tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve [23]. Pagal šį principą bendrai reikalaujama, ypač kalbant apie laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kad valstybės narės manytų, jog visos kitos valstybės narės laikosi ES teisės ir ypač šioje teisėje pripažintų pagrindinių teisių [24]. Galima drąsiai teigti, kad tarpusavio

11 Nuo 2007 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, EU:C:2007:261, 28 punktas).

12 Europos Tarybos. Žr. Europos konvenciją dėl ekstradicijos. Tekstas prieinamas šiuo adresu: https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/024; lietuvių k. skelbta: Valstybės žinios, 1995 m. balandžio 26 d., Nr. 34-819.

13 Žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimą *Aranyosi ir Căldăraru* (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 75 punktas); 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimą *Kovalkovas* (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 25 punktas) ir 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimą *Poltorak* (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 24 punktas).

14 Be to, žr. mano Išvadą byloje *AY* (C-268/17, EU:C:2018:317, 42 punktas).

15 Išskyrus išimtinius atvejus, kaip paaiškinta toliau 43 punkte.

16 Žr. 2008 m. gruodžio 1 d. Sprendimą *Leymann ir Pustovarov* (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, 51 punktas) ir 2010 m. lapkričio 16 d. Sprendimą *Mantello* (C-261/09, EU:C:2010:683, 37 punktas).

17 Žr. 2017 m. birželio 29 d. Sprendimą *Popławski* (C-579/15, EU:C:2017:503, 19 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

18 Daugiau informacijos pateikiama mano Išvadoje byloje *AY* (C-268/17, EU:C:2018:317, 45 ir paskesni punktai).

19 Pagrindų sprendimo 5 straipsnyje pateiktas baigtinis sąlygų sąrašas; žr. 2015 m. liepos 16 d. Sprendimą *Lanigan* (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 36 punktas); 2012 m. birželio 28 d. Sprendimą *West* (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, 55 punktas); ir 2013 m. vasario 26 d. Sprendimą *Melloni* (C-399/11, EU:C:2013:107, 38 punktas).

20 Taip pat žr. 2017 m. rugpjūčio 10 d. Sprendimą *Tupikas* (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 51 punktas).

21 Nuo 1979 m. vasario 20 d. Sprendimo *Rewe-Zentral* (120/78, EU:C:1979:42, 14 punktas, „Cassis de Dijon“).

22 Atrodo, kad Teisingumo Teismo bylų versijose anglų k. kartais vartojamas terminas „mutual confidence“, o ne „mutual trust“ (abiem atvejais lietuvių k. „tarpusavio pasitikėjimas“). Žr., pavyzdžiui, 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimą *Aranyosi ir Căldăraru* (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 77 punktas). Suprantu, kad šios sąvokos turi tą pačią reikšmę ir jas galima vartoti kaip sinonimus.

23 Žr., pavyzdžiui, 2017 m. rugpjūčio 10 d. Sprendimą *Tupikas* (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 49 punktas).

24 Šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *N.S. ir kt.* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 78–80 punktai) ir 2013 m. vasario 26 d. Sprendimą *Melloni* (C-399/11, EU:C:2013:107, 37–63 punktai).

pripažinimas ES bene ryškiausiai prisideda prie ES valstybių narių institucijų teisminio bendradarbiavimo ir kad pagrindinis šios srities teisės aktas yra Pagrindų sprendimas [25]. Atsižvelgiant į tai, kad tarpusavio pasitikėjimas nėra aklas pasitikėjimas [26], Teisingumo Teismas yra pripažinęs, kad išimtinėmis aplinkybėmis tarpusavio pasitikėjimo principo taikymas gali būti ribojamas [27].

43. Kalbant apie Pagrindų sprendimą, iš precedentinio sprendimo byloje *Aranyosi ir Căldăraru* [28] darytina išvada, kad visų pirma tokie ribojimai gali būti taikomi, kai dėl laikymo laisvės atėmimo vietoje sąlygų išduodančioje valstybėje narėje kyla realus nežmoniško ir žeminančio elgesio, kaip jis suprantamas pagal Chartijos 4 straipsnį [29], pavojus. Šiuo tikslu vykdančioji teisminė institucija pirmiausia turi remtis objektyviais, patikimais ir tinkamai atnaujintais duomenimis apie išduodančiojoje valstybėje narėje vyraujančias laikymo laisvės atėmimo įstaigose sąlygas, įrodančiais realius sisteminius ar apibendrintus trūkumus, susijusius su tam tikromis asmenų grupėmis arba su tam tikrais sulaikymo centrais [30]. Antra, konstatavus tokį pavojų, dar reikia, kad vykdančioji teisminė institucija konkrečiai ir tiksliai įvertintų, ar yra svarių ir neginčijamų motyvų manyti, kad suinteresuotasis asmuo patirs šį pavojų dėl jo laisvės atėmimo sąlygų, numatytų išduodančiojoje valstybėje narėje [31].

44. Kalbant apie nagrinėjamą bylą, iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nėra nė vieno privalomojo ar neprivalomojo pagrindo nevykdyti EAO. Be to, kalbant apie kalinimo sąlygas, atrodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atidžiai atliko pirmesniame šios išvados punkte nurodytą dviejų etapų analizę ir nusprendė, kad, išskyrus „Brexito“ pasekmes, nėra atskiro klausimo dėl Chartijos 4 straipsnio [32].

45. Be to, tai tiesiogiai matyti iš to, kaip prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas suformulavo savo pirmąjį klausimą, nurodydamas, kad *kitais atvejais* prašomas perduoti asmuo turėtų būti perduotas. Taigi, jeigu nebūtų pranešimo apie išstojimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nuspręstų, kad Airija turi vykdyti dėl R O išduotus EAO.

25 Taip pat žr. Jeney, P., „The European Union's Area of Freedom, Security and Justice without the United Kingdom: legal and practical consequences of Brexit“, *ELTE Law Journal*, 2016, p. 117–137, ypač p. 126 ir 127. Autorius toliau nurodo, kad EAO „taip pat pasirodė daugiausiai problemų sukelianti tarpusavio pripažinimo priemonė“; ją taikant ir aiškinant išlieka pasikartojantys susirūpinimą keliantys klausimai dėl šios priemonės taikymo proporcingumo, nepakankamai užtikrintų pagrindinių teisių ir dėl to, kad nėra pagrindo atmesti prašymą remiantis pagrindinėmis teisėmis.

26 Žr. Lenaerts, K., „La vie après l'avis: exploring the principle of mutual (yet not blind) trust“, 54 *Common Market Law Review* 2017, p. 805–840, ypač p. 806.

27 Žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Nuomonę 2/13 (Europos Sąjungos prisijungimas prie EŽTK); EU:C:2014:2454, 191 punktas).

28 2016 m. balandžio 5 d. sprendimas (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198). Teisinio reguliavimo lygmeniu toks Teisingumo Teismo požiūris kyla iš Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 3 dalies, pagal kurią šis sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisinius principus, įtvirtintus ESS 6 straipsnyje; žr. visų pirma, 74 ir 83 bei paskesnius punktus, taip pat sprendimo motyvus. Taip pat žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *ML* (*Laikymo laisvės atėmimo įstaigoje sąlygos Vengrijoje*) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 117 punktas); 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *L M (Teismų sistemos trūkumai)* (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 47, 59, 73 ir 79 punktai) ir generalinio advokato E. Tanchev toje byloje pateiktą išvadą (EU:C:2018:517, 5, 55, 59 ir 121 punktai).

29 Tai absoliutus reikalavimas, nuo kurio negalima nukrypti: žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimą *Aranyosi ir Căldăraru* (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 85 ir 86 punktai, kuriuose tiesiogiai nurodomi EŽTK 3 straipsnis ir 15 straipsnio 2 dalis). Tai esminis teisinės valstybės principo elementas.

30 Žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimą *Aranyosi ir Căldăraru* (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 89 punktas). Be teismų (nacionalinių ar tarptautinių, visų pirma Europos Žmogaus Teisių Teismo) sprendimų, šie duomenys gali būti gaunami iš sprendimų, ataskaitų ir kitų dokumentų, parengtų tarptautinių organizacijų, pirmiausia Europos Tarybos Europos komiteto prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą, administruojančio atitinkamą konvenciją.

31 Žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimą *Aranyosi ir Căldăraru* (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 92 punktas).

32 Taigi buvo iškelti klausimai dėl pavojaus, kad R O, jei būtų perduotas, laisvės atėmimo vietoje galėtų patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, ir dėl to išduodančioji teisminė institucija pateikė informacijos, kaip šį pavojų suvaldyti. Manau, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui šios informacijos pakanka, atsižvelgiant į tai, kad jis nepateikia atskiro klausimo dėl Chartijos 4 straipsnio, o tik šiaip jį pamini keldamas klausimą dėl JK išstojimo iš ES.

Dėl ESS 50 straipsnio taikymo

46. Toliau turėtų būti apsvarstyta, ar JK pagal ESS 50 straipsnį Europos Vadovų Tarybai pateiktas pranešimas apie jos ketinimą išstoti iš ES turi kokią nors įtaką minėtoms aplinkybėms, t. y. kad dėl šio pranešimo išduodančioji teisminė institucija turėtų kaip nors pakeisti savo atliekamą teisinį vertinimą.

– *ESS 50 straipsnis*

47. ESS 50 straipsnyje, neatsiejamame nuo ESS 53 straipsnio, pagal kurį Sutartis sudaryta neribotam laikui, paaiškinama, kad valstybė narė gali nuspręsti išstoti iš ES[33], ir primenama, kad ES grindžiama savanorišku dalyvavimu[34]. ESS 50 straipsnio 2 dalyje nustatoma šio veiksmo atlikimo procedūra: pirmiausia ta valstybė narė privalo apie savo ketinimą išstoti pranešti Europos Vadovų Tarybai. Tada, vadovaudamasi Europos Vadovų Tarybos pateiktomis gairėmis, Sąjunga turi susiderėti ir sudaryti su ta valstybe nare susitarimą, kuriame nustatoma išstojimo tvarka atsižvelgiant į pagrindinius būsimų tos valstybės santykių su Sąjunga principus[35]. Tuomet, gavusi Europos Parlamento pritarimą, šį susitarimą Sąjungos vardu sudaro Europos Sąjungos Taryba, spręsdama kvalifikuotąja balsų dauguma.

48. ESS 50 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad sutartys (kitaip tariant, visa ES teisė) tai valstybei nustoja galioti nuo susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo dienos arba, jei tokio susitarimo nėra, praėjus dvejiems metams po to, kai gaunamas ESS 50 straipsnio 2 dalyje nurodytas pranešimas, nebent Europos Vadovų Taryba, susitarusi su išstojančia valstybe nare, vieningai nusprendžia pratęsti šį terminą.

49. Tarp ES ir JK apskritai nesant susitarimo dėl išstojimo[36] ir, konkrečiai, išsamių perdavimo ar ekstradicijos procedūros taisyklių, taikomas dvejų metų laikotarpis po pranešimo, tai yra, jei esama padėtis nepasikeis, 2019 m. kovo 29 d. JK pasitrauks iš ES. Turime pasikliauti šia prielaida, nes tokia yra dabartinė padėtis. Visa kita gali būti „parašyta žvaigždėse“. Ir neatrodo, kad tai būtų Europos vėliavos žvaigždės.

– *Abstrakčių kriterijų netaikymas*

50. R O teigia, kad pats 2017 m. kovo 29 d. JK pranešimas yra išimtinė aplinkybė, dėl kurios nagrinėjami EAO neturi būti vykdomi[37]. Jo teigimu, tarpusavio pasitikėjimo principas dėl pranešimo apie išstojimą buvo „visiškai prarastas“[38]. R O tvirtina, kad dėl to JK išduoti EAO nebėra vykdytini.

51. Nesutinku su tokiais argumentais, kuriais remiantis pranešimo apie išstojimą teisinės pasekmės aiškinamos peržengiant bet kokio galimo teisinio aiškinimo ribas.

33 Žinoma, kaip nurodyta ESS 50 straipsnio 1 dalyje, pagal savo konstitucines nuostatas.

34 Taip pat žr. Hillion, Chr., „Withdrawal under Article 50 TEU: an integration-friendly process“, 55 *Common Market Law Review* 2018, Issue 2/3, p. 29–56, ypač p. 53.

35 Dėl susitarimo turi būti deramasi pagal SESV 218 straipsnio 3 dalies nuostatas. Daug su realiu procesu susijusių teisinių aspektų lieka neaiškūs; žr., pvz., Łazowski, A., „Be Careful What You Wish for: Procedural Parameters of ES Withdrawal“, C. Closa (ed.), *Secession from a Member State and Withdrawal from the European Union*, Cambridge University Press, Cambridge, 2017, p. 234–256, ypač p. 241, ir Eeckhout, P., Frantziou, E., „Brexit and Article 50 TEU: a constitutionalist reading“, 54 *Common Market Law Review*, 2017, p. 695–734.

36 Yra tik Europos Komisijos Pasirengimo deryboms su JK pagal ESS 50 straipsnį ir jų vedimo darbo grupės pateiktas susitarimo projektas. Jis buvo nusiųstas „ES-27 valstybėms narėms“, Europos Parlamento „Brexito“ iniciatyvinei grupei, ir paskelbtas darbo grupės interneto svetainėje 2018 m. kovo 19 d. siekiant „pažymėti 2018 m. kovo 16–18 d. derybose pasiektą pažangą“. Jis pateikiamas adresu https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/draft_agreement_coloured.pdf. Aišku, kad tai darbinis dokumentas ir pažangos ataskaita, paskelbta skaidrumo tikslais. Jam taip pat taikomas principas, kad „nesusitarta dėl nieko, kol nesusitarta dėl visko“. Abu šie principai nurodyti kaip „pagrindiniai principai“ 2017 m. balandžio 29 d. Europos Vadovų Tarybos pagal ESS 50 straipsnio 2 dalį patvirtintų „Gairių, pateiktų atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės pranešimą pagal ESS 50 straipsnį“ 2 punkte (EUCO XT 20004/17), jos pateikiamos adresu: http://www.consilium.europa.eu/media/21763/29-euco-art50-guidelinesen.pdf

37 R O tikriausiai savo argumentus grindžia Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 3 dalimi, kaip ir Teisingumo Teismas 2016 m. balandžio 5 d. Sprendime *Aranyosi ir Căldăraru* (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

38 R O žodžiais.

52. Išstojimas iš ES turbūt nėra malonus pasirinkimas nė vienai susijusiai šaliai[39], tačiau tai yra konkrečiai ESS 50 straipsnyje numatyta galimybė. Nors Sutarčių[40] istorijos ir bendromis vertybėmis grindžiamų jų tikslų[41] kontekste ESS 50 straipsniu aiškiai sukuriama išimtis, išlieka faktas, kad šis straipsnis egzistuoja, ir valstybė narė gali juo pasinaudoti.

53. Jeigu pats pranešimas apie išstojimą būtų laikomas išimtine aplinkybe, dėl kurios būtų visiškai prarastas tarpusavio pasitikėjimas, valstybės narės išstojimo motyvai būtų iš anksto nulemti, ir ši nuostata taptų bevertė.

54. Be to, regis, nebūtų objektyvu kategoriškai nuspręsti, kad šioje byloje susiklosčiusios aplinkybės turi būti vertinamos kitaip, nei byloje, kurioje EAO išduotas prieš pat pranešimą apie išstojimą[42].

55. Vadovaujantis R O siūlomu požiūriu, iš esmės nuo pranešimo apie išstojimą dienos Pagrindų sprendimo nuostatų taikymas būtų bendrai vienašališkai[43] sustabdytas. Tai prieštarautų esminiam Pagrindų sprendimo principui, aprašytam jo 10 konstatuojamojoje dalyje, kad EAO mechanizmo įgyvendinimą galima sustabdyti tik tuo atveju, jei viena iš valstybių narių sunkiai ir nuolat pažeidžia ESS 6 straipsnio 1 dalyje išdėstytus principus, Tarybos nustatytus pagal ESS 7 straipsnio 1 dalį, ir dėl to atsiranda jos 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos pasekmės[44]. Tai taip pat būtų nesuderinama su bendruoju ES teisės principu, pagal kurį valstybės narės negali sustabdyti ES teisės aktų nuostatų taikymo.

56. Taigi vien pranešimo apie išstojimą pateikimas nėra išimtinė aplinkybė, dėl kurios būtų nevykdomas EAO.

Konkretūs klausimai po perdavimo

57. *High Court* (Aukštasis teismas) nurodo keturis R O iškeltus ES teisės klausimus, kurie teoriškai[45] kyla po perdavimo ir, svarbiausia, po 2019 m. kovo 29 d. Šie klausimai yra tokie: pirmasis – ar jo kardomojo kalinimo laikotarpis gali būti įskaitytas pagal Pagrindų sprendimo 26 straipsnį; antrasis – specialiosios taisyklės, nustatytos Pagrindų sprendimo 27 straipsnyje, laikymasis; trečiasis – draudimas JK vėliau jį perduoti trečiajai valstybei[46]; ir ketvirtasis – pagarba jo pagrindinėms teisėms, nustatytoms Chartijoje. R O tai papildo bendru argumentu, kad nors dėl šių keturių klausimų, jeigu jie kiltų, jis neabejotinai galėtų kreiptis į JK teismus, kad šie priimtų sprendimą, iš jo būtų atimta galimybė reikalauti, kad šiuos ES teisės klausimus galutinai išspręstų Teisingumo Teismas.

58. Priešingai, Airijos ministras, JK vyriausybė ir Komisija nemato jokių kliūčių vykdyti EAO. Jų nemato ir Rumunijos vyriausybė.

39 Pradedant atitinkama valstybe nare, jos ekonominės veiklos vykdytojais ir piliečiais, baigiant Sąjunga ir kitomis valstybėmis narėmis ir jų ekonominės veiklos vykdytojais ir piliečiais, ką jau kalbėti apie ES teisės suteiktomis teisėmis besinaudojančius trečiųjų šalių piliečius, neatsižvelgiant į jų formą.

40 Kuriomis siekiama kurti vis glaudesnę Europos tautų sąjungą (ES sutarties 13 konstatuojamoji dalis), kurios grindžiamos bendromis vertybėmis (ESS 2 straipsnis) ir turi kelis tikslus (pagal ESS 3 straipsnį keturi pagrindiniai tikslai – sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, vidaus rinką, ekonominę ir pinigų sąjungą ir užtikrinti bendrą santykių su išore palaikymą), kurie pasiekiami įgyvendinant SESV išvardytas politikos kryptis.

41 ESS 2 straipsnis.

42 Įsivaizduokime, kad dėl R O išduotas EAO buvo įvykdytas 2017 m. kovo 28 d. Nesant pranešimo apie išstojimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas būtų įvykdęs EAO. Bet, kalbant apie aptariamo asmens padėtį po perdavimo, aplinkybės nesiskirtų nuo esančių šioje byloje.

43 Net jeigu, kaip JK atveju šioje byloje, tai nebūtų padaryta sąmoningai.

44 Šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *LM (Teismų sistemos trūkumai)* (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 72 punktas).

45 Pažymėtina, „teoriškai“ ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone.

46 *Kitai* trečiajai valstybei, drįstu patikslinti, atsižvelgdamas į tai, kad R O nurodo laikotarpį po 2019 m. kovo 29 d.

– *„Brexitas“ reiškia „Brexitą“*[47]

59. Valstybei narei pasitraukus iš ES, Pagrindų sprendimas, jei dėl to nėra jokių taisyklių, šiai valstybei narei nustoja galioti[48]. Natūrali to pasekmė – valstybė nėra saistoma iš jo kylančių pareigų ir negali pasinaudoti jame įtvirtintomis teisėmis. Kita natūrali pasekmė – asmenys daugiau negali pasinaudoti jiems Pagrindų sprendime nustatytomis teisėmis valstybės narės, kuriai Pagrindų sprendimas nebetaikomas, atžvilgiu[49].

60. Tai yra bendras reiškinys, būdingas valstybei narei pasitraukiant iš organizacijos, konvencijos ar bet kokios kitos bendradarbiavimo formos. Kartu su naryste organizacijoje atsiranda ir pradingsta su šia naryste susijusios teisės ir pareigos. Kadangi ES nare iš esmės tampama neribotam laikui[50], iš ES teisės kylančių teisių (ir pareigų) trukmė iš principo yra tokia pati kaip ir ES narystės trukmė. Todėl, pavyzdžiui, fiziniai ir juridiniai asmenys nebegali naudotis pagrindinėmis vidaus rinkos laisvėmis tokių buvusių valstybių narių atžvilgiu. Jie nebegali prekiauti, dirbti ar keliauti taip pat, kaip anksčiau. Iš tiesų turbūt pagrindinis valstybės narės tikslas pasitraukiant iš tokios organizacijos, kaip ES – daugiau nebebūti saistomai pareigų. Kita medalio pusė – neišvengiamai ir, tikėtina, negrįžtamai prarandamos teisės.

61. Pagrindų sprendimas nėra šio bendro reiškinio išimtis[51].

– *Tarpusavio pasitikėjimas nėra prarastas*

62. Priešingai, kol valstybė yra Europos Sąjungos narė, taikoma ES teisė. Kalbant apie šią bylą, nematau priežasčių, dėl kurių neturėtų būti taikomos Pagrindų sprendimo nuostatos ir, konkrečiai kalbant, pareiga perduoti asmenį.

63. Šiuo atveju pirmiausia norėčiau pabrėžti, kad R O pateikti argumentai nėra paremti konkrečiais įrodymais. Neįmanoma nustatyti, ar susirūpinimas yra tikras, ar hipotetinis. Tai pripažįsta pats prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

64. Su perdavimu susiję teisiniai JK ir Airijos santykiai ir toliau yra reglamentuojami Pagrindų sprendimu, kuris, kaip jau buvo pakankamai paaiškinta šioje išvadoje ir kaip ne kartą konstatavo Teisingumo Teismas, yra grindžiamas tarpusavio pasitikėjimu[52]. Padėtis pasikeistų tik tuo atveju, jei tarpusavio pasitikėjimas būtų prarastas.

47 Neketinu teigti, kad pirmasis sukūriau šį posakį, be to, kaip bus matyti iš toliau pateikto išvados teksto, nemanau, kad jis turi įprastai jam priskiriamą reikšmę.

48 Vis dėlto nacionalinės baudžiamosios teisės aktuose gali būti nustatyta, kad *išduodančiosios* valstybės narės (šiuo atveju – JK) institucijos, vertindamos padėtį po perdavimo, gali konkrečiu atveju būti priverstos taikyti tas nuostatas (Pagrindų sprendimo arba nacionalinės teisės), kurios yra palankesnės perduotam asmeniui.

49 Vis dėlto pažymėtina, kad pagal *European Union (Withdrawal) Act 2018* (2018 m. Europos Sąjungos (išstojimo) aktas), kuriam 2018 m. birželio 26 d. suteiktas karališkasis pritarimas, 2 nuostatos 1 dalį „iš ES kilę nacionalinės teisės aktai, galiojantys nacionalinėje teisėje prieš pat išstojimo dieną, toliau galioja *nacionalinėje teisėje* išstojimo dieną ir po jos“. Išskirta mano. 2018 m. Europos Sąjungos (išstojimo) aktas pateikiamas adresu http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/16/pdfs/ukpga_20180016_en.pdf

50 Žr. ESS 53 straipsnį.

51 Žinoma, negalima teigti, kad nebus sudėtinga ES ir JK santykių, kad ir kokia būtų jų forma po „Brexito“, teisinė tikrovė baudžiamosios teisės srityje, kurios dalį sudaro Pagrindų sprendimas; šiuo klausimu žr. Mitsilegas, V., „Cross-border criminal cooperation after Brexit“, M. Dougan (ed.), *The UK after Brexit. Legal and policy challenges*, intersentia, Cambridge, Antwerp, Portland 2017, p. 203–221, ypač p. 217.

52 Tarpusavio pasitikėjimas dažnai (ir pagrįstai) laikomas laisvės, saugumo ir teisingumo srities DNR dalimi: žr. Labayle, H., „Faut-il faire confiance à la confidence mutuelle“, K. Lenaerts (ed.), Liber Amicorum *Antonio Tizzano, De la Cour CECA à la Cour de l'Union: le long parcours de la justice européenne*, G. Giappichelli Editore, Turin 2018, p. 472–485, ypač p. 479.

65. Nėra apčiuopiamų požymių, kad dėl politinių aplinkybių, susiklostančių iki pranešimo apie išstojimą, lemiančių jo pateikimą ar atsirandančių jį pateikus, nebūtų paisoma Pagrindų sprendimo ir Chartijoje nustatytų pagrindinių teisių materialinio turinio [53]. Kaip teisingai teigia Airijos ministras, JK nusprendė išstoti iš ES, bet ne atsisakyti teisinės valstybės principo ar pagrindinių teisių apsaugos. Todėl nėra pagrindo abejoti tolesniais JK įsipareigojimais dėl pagrindinių teisių [54].

66. Be to, jei valstybė nebėra ES narė ir jai nebėra privalomos Pagrindų sprendimo nuostatos, tai nereiškia, kad nėra taikomos kitos taisyklės. *Extradition Act* 2003 (2003 m. Ekstradicijos įstatymas) [55] nuostatos ir toliau bus taikomos kaip (vien) nacionalinė teisė [56]. JK taip pat yra, pavyzdžiui, 1957 m. Europos Tarybos konvencijos dėl ekstradicijos [57] narė, be to, jai privalomai taikoma EŽTK. Konvencijoje dėl ekstradicijos yra nustatyta specialioji taisyklė [58], taip pat nuostata, pagal kurią iš esmės draudžiama asmens reekstradicija į trečiąją valstybę [59].

67. Šiomis aplinkybėmis nederėtų pamiršti, kad praktiškai nacionalinių teismų pateiktuose prašymuose priimti prejudicinį sprendimą buvo retai keliami klausimai dėl Pagrindų sprendimo nuostatų, susijusių su padėtimi po perdavimo [60].

68. Be to, reikėtų pažymėti, kad ir ekstradicijos į Sąjungai nepriklausančią valstybę atveju [61] Teisingumo Teismas, aiškindamas Sutarties ir Chartijos nuostatas dėl pilietybės ir nediskriminavimo, taiko tuos pačius principus kaip ir byloje *Aranyosi ir Căldăraru* [62] [63].

69. Šioje byloje taikant griežtesnius kriterijus neišvengiamai reikėtų konstatuoti, kad R O naudojosi didesne apsauga nei ta, kuria naudotųsi, jei turėtų būti perduotas Sąjungai nepriklausančiai valstybei. Tai nebūtų nuoseklu.

53 Yra priešingai. 2017 m. kovo 29 d. JK pranešime apie išstojimą Ministrė Pirmininkė savo laiške Europos Vadovų Tarybai pabrėžė savo troškimą po JK pasitraukimo tarp ES ir JK išlaikyti „glaudžią ir ypatingą partnerystę“. Ji taip pat nurodė, kad „[n]orime užtikrinti, kad Europa išliks stipri ir klestinti, ir pajėgi įtvirtinti savo vertybes, pasaulyje užimti lyderio poziciją ir apsiginti nuo grėsmių saugumui. Norime, kad Jungtinė Karalystė, esant glaudžiai ir ypatingai partnerystei su stipria Europos Sąjunga, *atliktų visavertį vaidmenį siekiant šių tikslų*“. Išskirta mano. Be to, ji konkrečiai pažymėjo, kad ES ir JK „turėtų toliau dirbti drauge, siekdamos skatinti ir ginti mūsų europietiškas vertybes. Regis, dabar, labiau nei bet kada, pasauliui reikia liberalių ir demokratiškų Europos vertybių“. Laiškas su pranešimu apie išstojimą pateikiamas šiuo adresu https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/604079/Prime_Ministers_letter_to_European_Council_President_Donald_Tusk.pdf. Negalima teigti, kad JK pozicija po pranešimo apie išstojimą šiuo klausimu pasikeitė.

54 Be to, per posėdį Jungtinės Karalystės atstovas priminė Teisingumo Teismui, kad JK yra viena iš Europos Tarybos steigėjų ir buvo viena pirmųjų EŽTK ratifikavusių valstybių. Leisiu sau pridurti, kad, nors dar 2016 metais tuometinis JK vidaus reikalų ministras skatino JK pasitraukti iš EŽTK (žr. https://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-eu-referendum-36128318 ir https://www.theguardian.com/politics/2016/apr/25/uk-must-leave-european-convention-on-human-rights-theresa-may-eu-referendum), neatrodo, kad dabartinė vyriausybės politika atitiktų tokį požiūrį (žr. https://www.thetimes.co.uk/article/uk-would-not-leave-human-rights-court-if-conservatives-re-elected-3rpblw9zp).

55 Kuriuo, kaip nurodyta šios išvados skyriuje „Teisinis pagrindas“, Pagrindų sprendimo nuostatos buvo perkeltos į Jungtinės Karalystės teisę.

56 Žr. 2018 m. Europos Sąjungos (išstojimo) akto 2 nuostatos 1 dalį. Žinoma, ši nuostata turi būti aiškinama pagal jos kontekstą ir priklauso nuo visų kitų šio akto nuostatų (dėl tokių klausimų, nurodant tik kelias jų, kaip ES teisės aktų, kurie bus toliau taikomi, viršenybė, statusas ir aiškinimas, tai pat susitarimo dėl išstojimo įgyvendinimas).

57 Europos konvencija dėl ekstradicijos. Tekstas pateikiamas adresu https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/024

58 Europos konvencijos dėl ekstradicijos 14 straipsnis.

59 Europos konvencijos dėl ekstradicijos 15 straipsnis. Tuo nėra paneigiama, kad ši konvencija gali būti daug mažiau veiksminga nei Pagrindų sprendimas (bendrai dėl Europos Tarybos konvencijų žr. Davidson, R., „Brexit and criminal justice: the future of the UK's cooperation relationship with the ES“, *Criminal Law Review* 2017, p. 379–395, ypač p. 385). Vis dėlto tai neatskiriama nuo išstojimo proceso, nes yra savaime suprantama, kad ši konvencija, kaip viešosios tarptautinės teisės aktas, neturi poveikio ES teisės aktui.

60 Žr. 2008 m. gruodžio 1 d. Sprendimą *Leymann ir Pustovarov* (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669) ir 2012 m. birželio 28 d. Sprendimą *West* (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404).

61 ES teisėje, kai asmuo yra perduodamas pagal Pagrindų sprendimą, omenyje turima situacija tarp dviejų valstybių narių, o kalbant bendrai apie ekstradiciją, omenyje turima situacija tarp valstybės narės ir trečiosios valstybės. Vis dėlto, kai trečiosios valstybės yra glaudžiai susijusios su ES, pvz., Europos ekonominės erdvės valstybių narių atveju, vartojamas terminas „perdavimo tvarka“. Žr., pvz., Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimą dėl perdavimo tvarkos tarp Europos Sąjungos valstybių narių ir Islandijos bei Norvegijos, OL L 292, 2006, p. 2. Šis susitarimas dar neįsigaliojo (žr. šios išvados 79 išnašą).

62 2016 m. balandžio 5 d. sprendimas (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

63 Žr. 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimą *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 56–58 punktai).

70. Taigi siūlau taikyti tokį kriterijų: EAO vykdymo metu vykdančiosios valstybės narės teisminės institucijos gali *tikėtis*, kad išduodančioji valstybė narė faktiškai perduodamo asmens atžvilgiu po išduodančiosios valstybės narės pasitraukimo iš ES laikysis Pagrindų sprendimo materialinės teisės normų, įskaitant nuostatas dėl padėties po perdavimo. Tokią prielaidą galima daryti, jei iš ES pasitraukusiai valstybei narei toliau bus taikomi kiti tarptautinės teisės aktai. Valstybės narės teisminės institucijos gali nuspręsti nevykdyti arešto orderio tik jei yra svarių tai paneigiančių įrodymų.

71. Vykdančiosios valstybės narės teisminės institucijos privalo atlikti minėtą vertinimą. Iš nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ją priėmusio teismo nurodytos aiškios informacijos galima spręsti, kad šioje byloje nėra priežasčių nevykdyti aptariamo EAO.

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

72. Galiausiai reikėtų išnagrinėti, kokių kiltų pasekmių, jei Teisingumo Teismas neturėtų jurisdikcijos aiškinti Pagrindų sprendimo nuostatų.

73. Tai gana nesudėtingas klausimas, nes jį geriausia nagrinėti žvelgiant ne į ateitį [64], bet į praeitį.

74. Pagrindų sprendimas buvo priimtas 2002 m. birželio 13 d. vadovaujantis atitinkamomis ES sutarties teisės normomis [65], pastarąjį kartą iš dalies pakeistomis Amsterdamo sutartimi [66], arba tuo, kas anksčiau buvo vadinama „trečiuoju ramsčiu“. Šio ramsčio procedūros daugiausia buvo tarpvyriausybinio pobūdžio. Taigi, palyginti su Europos bendrijos steigimo sutartimi, Komisijos vaidmuo buvo daug mažesnis, Taryboje dažniausiai buvo balsuojama vienbalsiai, o Teisingumo Teismo jurisdikcija buvo apribota, be to, pagal tuo metu galiojusį ESS 35 straipsnį priklausė nuo kiekvienos valstybės narės pateikiamos deklaracijos dėl šios jurisdikcijos pripažinimo [67]. Nei JK, nei, beje, Airija tokios deklaracijos nepateikė [68].

75. Taigi iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo ši byla nebūtų galėjusi pasiekti Teisingumo Teismo [69]. Jungtinė Karalystė taip pat nebūtų galėjusi pateikti prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Vis dėlto net ir toje nelabai tolimoje praeityje ES tvirtai laikėsi teisinės valstybės principo, įskaitant teisę kreiptis į teismą.

64 Dėl galimų su teismine peržiūra laisvės, saugumo ir teisingumo srityje susijusių scenarijų po „Brexito“ žr. Curtin, D., „Brexit and the ES Area of Freedom, Security“, F. Fabbrini, *The law and politics of Brexit*, OUP, Oxford, 2017, p. 183–200, ypač p. 186 ir 187, ir Weyembergh, A., „Consequences of Brexit for European criminal law“, *New Journal of European Criminal Law*, 2017, p. 284–299, ypač p. 295 ir 296. Dėl iš JK kilusių prašymų priimti prejudicinį sprendimą žr. Knaier, R., Scholz, M., „Rechtsschutz in Großbritannien und der ES nach dem „Brexit“, *Europäisches Wirtschafts- und Steuerrecht*, 2018, p. 10–17, ypač p. 15 ir 16. Dėl ES ir JK ginčų sprendimo apskritai žr. Fennelly, N. „Brexit: legal consequences for the ES. Dispute-settling between the ES and the UK“, 18 *ERA Forum*, 2018, p. 493–511.

65 31 straipsnio a ir b punktai ir 34 straipsnio 2 dalies b punktas.

66 „Amsterdamo“ teisinis režimas buvo taikomas nuo 1999 m. gegužės 1 d. iki 2003 m. sausio 31 d. Dėl glaustos šio režimo apžvalgos žr. Peers, S., „ES Justice and Home Affairs Law (Volume II: ES Criminal Law, Policing, and Civil Law)“, 4th ed., OUP, Oxford, 2016, p. 14–22.

67 Žr. ankstesnio ESS 35 straipsnio 2 dalį: „Pareiškimu, padarytu pasirašant Amsterdamo sutartį arba bet kada vėliau, kiekviena valstybė narė turi galimybę pripažinti Teisingumo Teismo jurisdikciją priimti prejudicinius sprendimus, kaip nurodyta 1 dalyje“. Taip pat žr. ankstesnio ESS 35 straipsnio 3 dalį, pagal kurią tokiame pareiškime turėjo būti nurodyta, ar teikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus gali tik paskutinės instancijos teismai, ar visi teismai.

68 *A contrario*, žr. sąrašą, paskelbtą OL L 56, 2010, p. 14. Iš tiesų po įsigaliojimo 19 valstybių narių pateikė deklaraciją: 12 iš (15 pagal Amsterdamo sutartį) tuometinių valstybių narių (visos, išskyrus JK, Airiją ir Daniją) ir 7 iš 12 valstybių narių, įstojusių į Sąjungą 2004 ir 2007 metais (visos, išskyrus Estiją, Lenkiją, Slovakiją, Bulgariją ir Maltą). Taip pat žr. Grzelak, A., „Aspekty prawne jurysdykcji Trybunału Sprawiedliwości WE do orzekania w trybie prejudycjalnym w III filarze UE (interpretacja art. 35 ust. 1-4 TUE)“, J. Barcz, A. Gajda, A. Grzelak, T. Ostropolski (eds), „Postępowanie prejudycjalne w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości Unii Europejskiej“, LexisNexis, Warsaw 2007, p. 19–42, ypač p. 29.

69 Taip pat ir penkerius metus po tos Sutarties įsigaliojimo; žr. šios išvados 76 punktą.

76. Tik įsigaliojus Lisabonos sutarčiai[70], arba, tiksliau kalbant, praėjus penkiems metams po jos įsigaliojimo[71], t. y. pagal šiuo metu galiojančią pirminę teisę, Teisingumo Teismui buvo suteikta visiška jurisdikcija aiškinti Pagrindų sprendimą. Kaip yra gerai žinoma, Lisabonos sutartimi panaikinta trijų ramsčių struktūra ir laisvės, saugumo ir teisingumo sritis konstitucionalizuota[72] taip, kad dabar šioje srityje galioja tokie pagrindiniai ir viršvalstybiniai principai, kaip įprasta teisėkūros procedūra[73] ir visiška Teisingumo Teismo jurisdikcija[74].

77. Taigi, nemanau, jog dėl to, kad po 2019 m. kovo 29 d. Teisingumo Teismas nebeturėtų jurisdikcijos, atsirastų kliūčių R O perduoti JK.

Baigiamosios pastabos

78. Iš pateikto vertinimo matyti, kad JK išduotas EAO turi būti vykdomas vadovaujantis Pagrindų sprendimu taip pat, kaip jis būtų vykdomas tuo atveju, jei JK nebūtų pagal ESS 50 straipsnį pranešusi Europos Vadovų Tarybai apie ketinimą išstoti iš ES. Todėl nagrinėjama byla nėra susijusi su galima painiava dėl pereinamojo ar įgyvendinimo laikotarpio, nes galiojančiuose teisės aktuose toks laikotarpis paprasčiausiai (dar) nėra numatytas. Taigi šiuo metu neįmanoma pasiremti turtinga ES patirtimi, susijusia su pereinamaisiais laikotarpiais, kurių įvairiomis formomis[75] yra gausu Sąjungos teisėje[76][77].

70 2009 m. gruodžio 1 d.

71 Vadovaujantis Protokolo dėl pereinamųjų nuostatų (Nr. 36) 10 straipsnio 1 ir 3 dalimis, Teisingumo Teismo jurisdikcija visų valstybių narių, išskyrus JK, atžvilgiu iki 2014 m. lapkričio 30 d. buvo reglamentuojama ankstesniu ESS 35 straipsniu. Išsamiau žr. Lenaerts, K. „The contribution of the European Court of Justice to the area of freedom, security and justice“, 59 *International and Comparative Law Quaterly* 2010, p. 255–301, ypač p. 269 ir 270. JK šiomis aplinkybėmis taikomos Protokolo (Nr. 36) 10 straipsnio 4 ir 5 dalys. Vadovaudamasi ta nuostata JK pasinaudojo atsisakymo teise ir 2013 m. liepos 24 d. laišku pranešė Tarybos pirmininkui, kad nepripažįsta ES institucijų įgaliojimų, susijusių su ES teisės aktais, priimtais iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo policijos bendradarbiavimo ir teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje (žr. 2013 m. liepos 26 d. Tarybos dokumentą 12750/13 „JK pranešimas pagal ESS ir SESV Protokolo Nr. 36 10 straipsnio 4 dalį“). Vėliau JK vėl sutiko su 35 priemonių, kurių ji buvo atsisakiusi, taikymu (žr. 2014 m. lapkričio 27 d. Tarybos dokumentą 15398/14 „Jungtinės Karalystės pranešimas pagal ESS ir SESV Protokolo Nr. 36 10 straipsnio 5 dalį“ ir 2014 m. gruodžio 1 d. Tarybos sprendimą 2014/857/ES dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės pranešimo apie pageidavimą dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas, pateikiamas Sąjungos policijos bendradarbiavimo ir teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srities aktuose, kuriuo iš dalies keičiami sprendimai 2000/365/EB ir 2004/926/EB (OL L 345, 2014, p. 1). Pagrindų sprendimas yra viena iš tų priemonių. Taigi nuo 2014 m. gruodžio 1 d. Teisingumo Teismas turi jurisdikciją nagrinėti JK teikiamus prašymus priimti prejudicinį sprendimą dėl Pagrindų sprendimo. Dėl gana painios atsisakymų ir sutikimų procedūros žr. Mitsilegas, V., „European criminal law after Brexit“, 28 *Criminal Law Forum*, 2017, p. 219–250, ypač p. 224 ir 226, ir Ambos, K., „Brexit und und Europäisches Strafrecht“, *Juristenzeitung* 14/2017, p. 707–713, ypač p. 710.

72 Dėl konstitucionalizacijos priėmus Lisabonos sutartį žr. Mitsilegas, V., „ES criminal law after Lisbon“, Hart Publishing, Oxford and Portland, Oregon, 2016, p. 4–52.

73 Atsižvelgiant į kelias išimtis, kaip antai SESV 86 straipsnį dėl Europos prokuratūros ar SESV 87 straipsnio 3 dalį dėl operatyvaus policijos bendradarbiavimo.

74 Išimtį sudaro SESV 276 straipsnyje nustatytas apribojimas, tačiau jis šioje byloje neturi reikšmės.

75 Tiek kalbant apie pirminę (pvz., stojimo sutartys), tiek apie antrinę (svarbiausias pavyzdys – direktyvų perkėlimas pagal SESV 288 straipsnio 2 dalį) teisę.

76 Dėl konkrečiai su „Brexitu“ susijusių aplinkybių žr. Dougan, M., „An airbag for the crash test dummies? ES-UK negotiations for a post-withdrawal „status quo“ transitional regime under Article 50 TEU“, 55 *Common Market Law Review* 2018, Issue 2/3, p. 57–100, ypač p. 83.

77 Dėl pereinamųjų laikotarpių ES teisėje žr. Kalėda, S. L., *Przejęcie prawa wspólnotowego przez nowe państwo członkowskie. Zagadnienia przejściowe oraz międzyczasowe*, Prawo i Praktyka Gospodarcza, Warsaw, 2003, p. 237–240.

79. ES teisės požiūriu „Brexitas“ yra *terra incognita* [78]. Nedaug žinoma apie susitarimus, kurie turės įsigalioti tarp ES ir JK po 2019 m. kovo 29 d., tiek kalbant apskritai, tiek konkrečiai apie EAO sistemą [79]. Aišku tik tiek, kad kažkada po išstojimo iš ES potvynio banga nuslūgs. ES teisė toliau tekės pasroviui upėmis ir jų žiotimis [80].

80. Vis dėlto, kalbant apie šią bylą, kol kas niekas nepasikeitė.

81. Reikėtų pridurti, kad ir *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija), priimdamas 2018 m. gegužės 2 d. sprendimą, nematė priežasčių stabdyti bylos nagrinėjimą dėl laukiamo atsakymo iš Teisingumo Teismo dėl (kito) su „Brexito“ poveikiu Pagrindų sprendimui susijusio prašymo priimti prejudicinį sprendimą [81].

82. Taigi nematau jokių priežasčių, dėl kurių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turėtų kaip nors keisti savo teisinį vertinimą tik dėl to, kad JK 2017 m. kovo 29 d. pateikė pranešimą apie išstojimą.

Išvada

83. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) pateiktus prejudicinius klausimus:

Tokiomis aplinkybėmis, kai valstybė narė 1) vadovaudamasi ESS 50 straipsnio 2 dalimi pranešė Europos Vadovų Tarybai apie savo ketinimą išstoti iš Europos Sąjungos; ir 2) vadovaudamasi atitinkamomis 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR, nuostatomis išdavė Europos arešto orderį (EAO), kad kita valstybė narė perduotų prašomą perduoti asmenį, teisinis vertinimas, kurį, vykdant EAO, turi atlikti tos kitos valstybės narės teisminės institucijos, nepasikeičia dėl minėto pranešimo apie išstojimą.

78 Žr. Müller-Graff, P.-Chr., „Brexit – die unionsrechtliche Dimension“, M. Kramme, Chr. Baldus, M. Schmidt-Kessel (eds), *Brexit und die juristischen Folgen*, Nomos, Baden-Baden, 2017, p. 33–56, ypač p. 33.

79 Šiuo klausimu galima įsivaizduoti daug scenarijų, pavyzdžiui, specialaus susitarimo tarp ES ir JK sudarymą,– tokio, kaip susitarimas tarp Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės, minėtas šios išvados 61 išnašoje, ES pirmą kartą patvirtintas 2006 m. birželio 27 d. Tarybos sprendimu (OL L 292, 2006, p. 1), ir po Lisabonos sutarties įsigaliojimo, dėl kurio jį reikėjo patvirtinti dar kartą, 2014 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimu (OL L 343, 2014, p. 1). Tačiau, mano žiniomis, tas susitarimas kol kas nėra įsigaliojęs. Beje, šio susitarimo 36 straipsnyje nustatoma *tarpvyriausybinė*, o ne teisminė ginčų sprendimo procedūra. Dėl kitų galimų scenarijų žr. House of Lords, *Brexit: future UK-ES Security and Police Cooperation*, *Report*, 124–140 punktai, paskelbtą 2016 m. gruodžio 16 d., pateikiamą adresu https://publications.parliament.uk/pa/ld201617/ldselect/ldeucom/77/77.pdf

80 Šiuos žodžius reikėtų suprasti kaip pagarbą, išreikštą a.a. Lordui Denning, kuris byloje *HP Bulmer Ltd & Anor v. J. Bollinger SA & Ors* [1974] EWCA Civ 14 įsakmiai nurodė, kad, „kalbant apie klausimus, susijusius su europiniu elementu, Sutartis yra tarsi kylantis potvynis. Ji suplaukia į žiotis ir upėmis prieš srovę. Jos neįmanoma sustabdyti“. Pateikiama adresu http://www.bailii.org/cgi-bin/markup.cgi?doc=/ew/cases/EWCA/Civ/1974/14.htm

81 Žr. *Cour de cassation, chambre criminelle* (Kasacinis teismas, Baudžiamųjų bylų kolegija) 2018 m. gegužės 2 d. sprendimą, Pourvoi No 18-82167, pateikiamą adresu https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechExpJuriJudi&idTexte=JURITEXT000036900182&fastReqId=1561028715&fastPos=1